

A kecskeméti fő tér a századforduló környékén

Kmetty János: Kecskemét, 1912.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Perlrott Csaba Vilmos: Bibliai jelenet, 1910 körül,
magántulajdon

38.

PERLROTT CSABA VILMOS (1880-1955)

Kecskeméti fő tér, 1910-es évek eleje

Olaj, vászon, 57,5x68 cm

Jelzés nélkül

Kezdő ár: 8 000 000 Ft / 25 397 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 47 619 – 63 492 EUR

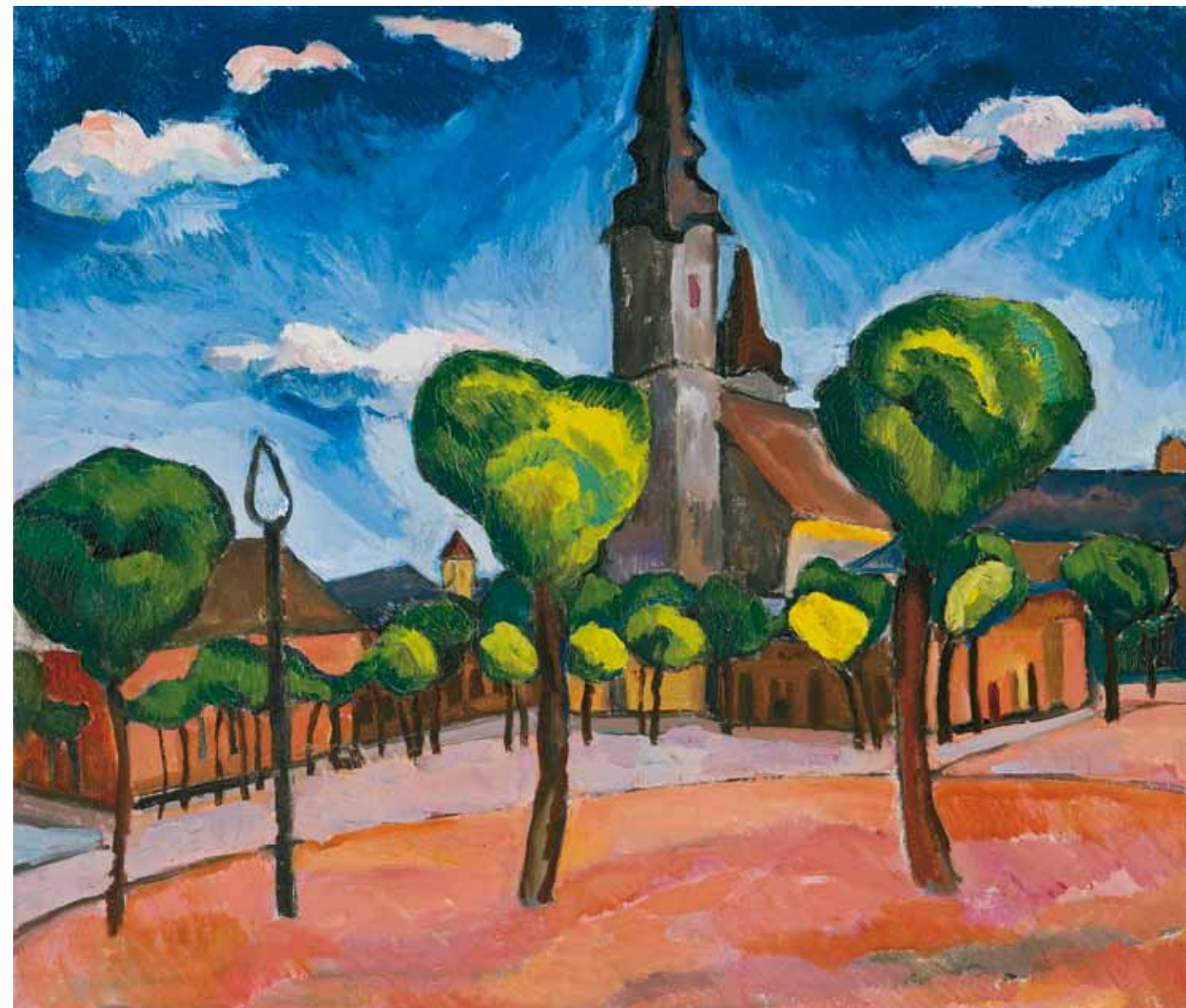
Perlrott Csaba Vilmos már pályájának korai időszakában szenvedélyesen vonzódott a klasszikus művészethez. Ez derül ki Bálint Rezső Perlrottról írt, 1934-ben kelt sorából is: *„Szédülten bolyong a Louvre, a Guimet, a Cluny-múzeum termeiben”*. Perlrott vonzalmát azonban nem az egyszerű műbarát szenvedélye, hanem ízig-vérig szakmai szempontok vezérelték. A fauve hatásokkal párhuzamosan egyre nagyobb szükségét érzi olyan szerkezeti tanulmányoknak, melyek a tiszta spontán színkezeléssel könnyen feloldódó motívumok konkrétságát hivatott megőrizni. Nem csoda, hogy amikor a kor divatját, valamint Matisse és Picasso tanácsát követve 1910-ben Spanyolországba utazott, elsősorban nem a déli temperamentum és zománcfényű színek jelentettek számára újdonságot – azokat már amúgy is ismerte – hanem El Greco stilizáló modora hatott rá elementáris erővel. A késő-reneszánsz mester sajátos expresszív szín- és formakezelése olyan jegyeket hordozott magában, melyek a fauve-ok egyik példaképe, Paul Cézanne technikájával mutattak hasonlóságot.

Cézanne módszere, a motívumok egyszerű térbeli geometrikus elemekre történő felbontása, egyáltalán nem áll messze Greco manierista stílusától. Ezt az egyezést használta fel Perlrott az 1910-es években készült alkotásain. Csendéletei, biblikus kompozíciói, tájképei egyre többet merítenek a reneszánsz és a középkori művészet „mintáskönyveiből”, leginkább Greco erőteljesen stilizált, a formákat síkokra bontó modellálási technikájából.

Perlrott hazatérve Spanyolországból, Kecskemétre költözött, ahol az 1911-ben megalakult művésztelep egyik vezető egyéniségeként megalkotta korai korszakát összegző főműveit. Nemcsak műtermi csendéletei, akttanulmányai, de az alföldi városban készült vedútaképei is El Greco művészetének megtermékenyítő hatásáról árulkodnak. Ezekben az esztendőkből csak Cézanne és volt mestere, Matisse impulzusa volt mérhető a „Görög” hatásához.

Ekkor született képein már-már barokkos, zsúfolt formavilág, expresszív, túlzó torzítások és izzó, fénnel telített kolorit keveredik a kubizmus szerkesztési tanulságaival. A Greco-tól, Cézanne-től és Matisse-től ellesett fogások lefegyverző, egyéni ízű stílusá formálódnak alkotásain. Megtartja a házak és a templomot övező fák tömbszerű formáit, míg a teret egy körcikkely mentén rendezi el. A kép tengelye és egyben a kompozíció központi eleme az égboltot „átszűrő” templomtorony, amely a földszínekkel modellált valóságot köti össze az éteri, kék égbolttal. Akár egy látomásban, transzcendentális erejűvé válik a város főtere. Perlrott, aki soha nem adta fel a valóságot az absztrakt formák kedvéért, mégis képes színkezelésével és merész komponálási technikájával elemelkedni a látványtól, szimbolikus képet alkotni a rá olyannyira jellemző anyagszerű festésmód eszköztárából.

Kaszás Gábor

38